

С Т А Н О В И Щ Е

от проф.д н Добринка Пейчева, Югозападен университет „Неофит Рилски“

за дисертационния труд на Георги Божидаров Александров, докторант към катедра *Пресжурналистика и книгоиздаване* на Факултет по журналистика и масова комуникация при Софийски университет „Св. Климент Охридски“ за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – книгознание)

с научен ръководител: проф.д-р Веселина Вълканова

Съдържателно-структурни характеристики

Представеният труд на Георги Божидаров Александров, отговарящ на всички законови изисквания за дисертационен труд, е в обем от 255 стандартни страници. Съдържа увод, пет глави, заключение и приложения. Основният текст е съставен от 193 стр. Включва 184 български и чуждоезични източника.

Целта на дисертационния труд, както е формулирана от самия дисертант, е „да се установят и дефинират отношенията, които възникват при потреблението на печатните и електронните книги като самостоятелни медийни формати“ (стр. 12), като за постигане на изследователската си цел, дисертантът си е поставил 5 свързани с темата и целта задачи.

Основното изследователско търсене на докторанта, както го виждам аз, е - търсене на отговор дали в книжното пространство се извършват трансформационни промени, свързани със съвременната двубитийност на книгата в печатна и електронна форма, респективно с тяхното бъдеще. ....

Не случайно и защитаваната от дисертанта **научна теза** е в този план, а именно:

Печатният и електронният формат на книгата са в непрекъснат процес на трансформация и взаимна зависимост, адаптирайки се към съвместно съществуване и развитие в динамично променящата се медийна екосистемна среда, като новият електронен формат на книгата установява трайното си позициониране, без да създава условия за изместване на печатния ѝ формат.

Аргументацията на научната теза е извършена както в теоретичен, така и в емпиричен план.

Теоретичната обосновка е основана на позоваване на съществуващи приложими концепции, а емпиричната - на първични и вторични данни и анализи. Първичните анализи се основават на получени данни от самостоятелно планирано и организирано от автора социологическо изследване и анализ на читателските нагласи чрез метода- индивидуална пряка анкета, а вторичните анализи са направени на основата на статистическа информация за търговската реализация на печатните и електронните книги, както и от проучвания на читателските нагласи и практики в Съединените щати и подбрани пет страни в Европа. Целевите групи, към които е насочено емпиричното социологическо изследване, без претенции за репрезентативност, включват респонденти от сферите на издаването, разпространението и потреблението на печатните и електронните книги, включително и студенти от тези специалности, т.е. търси се относителна специализирана насоченост към специалистите от сферата.

За концептуален фундамент се възприема медийната екология, развита от родоначалниците и последователите на Медийната международна екологична асоциация, в чийто параметър е направен опит за надграждане на концепциите за еволюцията на медиите, за технологичните иновации, за техните последици в общото медийно пространство и пр..

Вторичният анализ е приложен върху фактологичен материал от чуждестранни проучвания за търговската реализация на печатните и електронните книги, както и от социологически изследвания на читателските нагласи в подбраните шест страни (Великобритания, Швеция, Франция, Испания, Германия и България).

В дисертационният труд са очертани и **ограничителни рамки**. Поради невъзможността да бъдат обхванати всички нови разновидности на книгата в един дисертационен труд, в изследванията на нагласите и практиките при четенето на книги не е взето предвид потреблението на книги чрез слушане.

Първа глава представлява теоретико-методологическа платформа, върху която е изградена дисертацията, разгърната в останалите глави-международните тенденции във функционалното битие на книгата и нагласите към нейните формати; нагласите на българските читатели към традиционното и електронно превъплъщение на книгата, както и отношенията, които се разкриват по цялата книжна верига - създатели, издатели, разпространители и читатели на двата формата на книгите.

В дисертационния труд е налице иновативно мислене, стремеж за пространствена и темпорална обхватност, опит за концептуализиране на ставащи процеси в дигиталната книжна среда.

Езикът, на който е написана дисертацията е много добър, използвани са релевантни литературни източници от български и чуждестранни автори.

Г. Александров има завидна за дисертационен труд публикационна дейност – 7 статии, 3 от които на английски език. Един от авторите е в тематичния брой „Е-четенето в постмодерния свят“ на ръководеното от мен е-списание „Проблеми на постмодерността“ през 2018 г.

Препоръки

Отправлям няколко научни препоръки, които да послужат при подготовката на отпечатването на дисертацията: да избягва в отпечатан текст съчетание от рода на: *медийни функции на медиа* които са явна тавтология; да не се смесват иманентни характеристики на медии с функции; да изостави приписването на отношения между неодушевени предмети, каквито са двата вида книги. Още повече, че самият автор в е наясно, че отношенията между двата формата нямат обективен характер, тъй като задължително условие за тяхното възникване е субективното възприятие на читателите (188 стр).; да избягва непрецизирано отношение при етиктиране на някои изследователски методи.

Направените бележки не омаловажават постигнатото в дисертационния труд.

Напротив, докторантът се откроява с ерудираност, иновативност в проявения подход, с познаване на специализираната литература и съществуващите основни изследвания в международен план, със завидно участие в международни и национални научни прояви, с много добра публикационна дейност и пр.

Това са силни аргументи, които ми дават основание да изразя готовност за грусуване с Да за придобиване на образователната и научна степен **Доктор** на Георги Александров в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – книгознание)

Член на Научно жури:

Проф. дн Добринка Пейчева

07.04.2020

София